

Kurzus kódja(i): BMA-FLMD-322.88

Kurzus címe: Öko-kritika és kísérleti film

Tanár neve: Máté Borbála

Kurzus időpontja, helye: Péntek 10:45-12:15

Kurzus típusa: Szeminárium (online)

Kurzus leírása: A szeminárium olyan napjainkra megerősödő, egyre fontosabbá és aktuálisabbá váló, a '70-es, '80-as évek óta jelenlévő elméleti irányzatok áttekintésére tesz kísérletet, mint az öko-filozófia és az (öko)feminizmus, valamint az öko-trauma, mely a trauma elméletek még viszonylag fiatal, a 2000-es évek óta formálódó irányzata. A választott szövegek elemzése nem csupán az irányzatok megismerését, a diákok kritikai gondolkodásmódjának fejlesztését szolgálja, hanem egyszersmind a szövegek filmelemzésekben való felhasználhatóságának próbája is. A kurzus további célja, hogy a diákokat olyan mozgóképes alkotásokkal ismertesse meg, amelyek kívül esnek a klasszikus játékfilmes kategóriákon. A fenti témákhoz közvetve vagy közvetlenül köthető kísérleti filmek elemzésével és vizsgálatával a szeminárium lehetőséget kínál új megközelítések, illetve a megszokott kategóriákon kívül eső gondolkodás kipróbálásához.

Az órák menete: Minden óra az adott alkalomra való munka elvégzésének minőségi értékelésével kezdődik. Minden résztvevő nyilatkozik arról, hogy olvasta-e a szöveget/megnézte-e a filmet, mennyi időt töltött ezek olvasásával/értelmezésével, valamint a befektetett munka milyen arányban áll a szöveg/film minőségével. Ezt követően a diákok lehetőséget kapnak arra, hogy kiscsoportban megvitassák az anyaggal kapcsolatos élményeiket, gondolataikat és kérdéseiket, majd pedig közösen is megvitatjuk a felmerülő megjegyzéseket. Az előzetes megbeszélést az adott szöveg szoros olvasása követi, melyre prezentáció formájában kerül sor. A szövegek mellé filmek rendelődnek, melyeket a szöveg alapos megismerése után, megkísérelünk az olvasmány főbb felvetéseinek, problémáinak mentén elemezni. A filmelemzések fontosabb irányelvei az első két alkalommal kerülnek tisztázásra; a résztvevők korábbi filmelemzési és filmelméleti ismereteik, valamint az órán megismert elméletek/felvetések alapján rövid prezentáció keretein belül ismertetik egyéni filmértelmezéseiket. Mivel a listában felsorolt filmek többsége nem csak egyetlen témához rendelhető, ezek kiválasztása a félév elején, előzetes egyeztetés alapján történik.

Kurzus teljesítésének követelményei:

1. Órai munka: aktív jelenlét, a filmek és szövegek feldolgozásában való részvétel
2. Elküldendő feladatok: kijelölt szöveg határidőre való elolvasása, ehhez kapcsolódó saját kérdések gyűjtése
3. Prezentációk: az előre egyeztetett szempontok szerinti, filmekhez, ill. szövegekhez kapcsolódó, értelmező vagy alkalmazó típusú kiselőadások elkészítése, a félév során egy hallgató két prezentációval készül.
4. Értékelés: A félév utolsó óráján a hallgatók beszámolnak a félév során szerzett tapasztalataikról és élményeikről, valamint minden diák

kiválaszt legalább egy olyan a kurzus alatt tárgyalt koncepciót/felvetést/szövegrészletet, amelyet valamiért fontosnak, megvilágító erejűnek érzett, akár általában, akár a saját kutatásának/érdeklődési területének fényében. A végső értékelést ugyan az oktató végzi, néhány konkrét kérdés segítségével a résztvevők is értékelik a saját, kurzuson nyújtott teljesítményüket.

Elsajátítandó kompetenciák és módszerek

A hallgatók a kurzus során egyfelől különböző nézőpontokat érvényesítő, az öko-kritika témájához köthető elméleti szövegeket ismernek meg. Másfelől megtanulnak a narratív filmekről eltérő mozgóképes alkotásokat elemezni.

Kötelező / ajánlott filmek:

Água Forte (Mónica Baptista, 2018): <https://lightcone.org/en/film-11796-agua-forte>
Altiplano (Malena Szlam, 2018)
Aningella Queen of Cups (Cherry Kino, 2013): <https://vimeo.com/61966175>
Atomic Garden (Ana Vaz, 2018)
Há terra! (Ana Vaz, 2016)
Habitat/Batracien (Rose Lowder, 2006): <https://lightcone.org/en/film-4349-habitat>
Pond and Waterfall (Barbara Hammer, 1982)
Remote Intimacy (Sylvia Schedelbauer, 2007)
Soldadera/Percursión Visual (Colectivo los ingravidos, 2013): <https://vimeo.com/90283113>
Sight by Sonar (Cherry Kino, 2015)
Turbulence (Rose Lowder, 2015): <https://lightcone.org/en/film-11611-turbulence>
Women I Love (Barbara Hammer, 1976)

Kötelező / ajánlott irodalom:

1. óra: **Öramegbeszélés és Bevezetés:** ÖKO-trauma, filozófia és feminizmus – összefüggések, kérdések, problémák
 2. óra: **Bevezetés II:** Barad, Karen: Posthumanist Performativity: Toward an Understanding of How Matter Comes to Matter, *Signs*, Spring 2003. pp. 801-831. és *Sound of a Million Insects, Lights of a Thousand Stars* (Tomonari Nishikawa, 2014, Japan) elemzése
 3. óra: **Öko-filozófia I:** Morton, Timothy: A Quake in Being. An Introduction to Hyperobjects in uő. *Hyperobjects. A Philosophy and Ecology after the End of the World*, Minneapolis/London, University of Minnesota Press, 2013. pp. 1-27.
 4. óra: **Öko-filozófia II:** Haraway, Donna J.: Tentacular Thinking. Anthropocene, Capitalocene, Chthulucene in uő. *Staying with the Trouble. Making Kin in the Chthulucene*, Durham/London, Duke University Press, 2016. pp. 30-58.
 5. óra: **Öko-filozófia III:** Lovelock, James: What Is Gaia? in uő: *The Ages of Gaia. A Biography of Our Living Earth*, Oxford University Press, 1988. pp. 15-42.
 6. óra: **Öko-filozófia IV:** Danowski, Déborah–Eduardo Viveiros de Castro: The Outside without Thought, or the Death of the Other in uő: *The Ends of the World*, Polity Press, 2017. pp. 28-41.
 7. óra: **Ökofeminizmus I:** Mies, Maria – Vandana Shiva: Part 1. Critique and Perspective in uő: *Ecofeminism*, London/New York, Zed Books, 2014. pp. 22-55.
 8. óra: **Ökofeminizmus II:** Plamwood, Val: Feminizmus és ökofeminizmus pp. 187-215.
-

-
9. óra: **(Öko)feminizmus III**: Neimanis, Astrida: Introduction: Figuring Bodies of Water in uő: *Bodies of Water. Posthuman Feminist Phenomenology*, London, Bloomsbury Academic, 2017. pp. 1-22.
 10. óra: **Trauma**: Caruth, Cathy: Introduction, in Cathy Caruth (ed.): *Trauma. Explorations in Memory*, Baltimore/London, The Johns Hopkins University Press, 1995. pp. 3-13.
 11. óra: **Öko-trauma I**: Morton, Timothy: Things In Common: An Introduction, in uő: *Humankind. Solidarity with Nonhuman People*, London/New York, Verso, 2019. pp. 1-43.
 12. óra: **Öko-trauma II**: Albert, Bruce–Davi Kopenawa: Earth Eaters, in uő: *The Falling Sky. Words of a Yanomami Shaman* Cambridge/London, The Belknap Press of Harvard University Press, 2013. pp. 261-282. és V (Eve Ensler): 'The Amazon is the entry door of the world': why Brazil's biodiversity crisis affects us all, *The Guardian*, 10 Aug 2020: <https://www.theguardian.com/environment/2020/aug/10/the-amazon-is-the-vagina-of-the-world-why-women-are-key-to-saving-brazils-forests-aoe>
 13. óra: Beszámoló, értékelés
-